

Serap ATASEVER BELLİ

Dr. Öğr. Üyesi | Asst.Prof.
Erzurum Teknik Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, Erzurum-TÜRKİYE
Erzurum Technical University, Faculty of Letters, Department of English Language and Literature, Erzurum-TURKIYE
ORCID: 0000-0003-3605-4943
serap.belli@erzurum.edu.tr

Fatih YILDIRIM

Doç. Dr. | Assoc. Prof.
Erzurum Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Erzurum-TÜRKİYE
Erzurum Technical University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Business Administration, Erzurum-TURKIYE
ORCID: 0000-0002-3149-8791
fatih.yildirim@erzurum.edu.tr

İnci YILMAZLI TROUT

Dr. | Ph.D.
Incarnate Word Üniversitesi, Dreeben Eğitim Fakültesi, San Antonio-Teksas-AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ
University of the Incarnate Word, Dreeben School of Education, San Antonio-Texas-UNITED STATES OF AMERICA
ORCID: 0000-0001-8907-5620
yilmazli@uiwtx.edu

Oğuzhan EKİNCİ

Doç. Dr. | Assoc. Prof.
Erzurum Teknik Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Erzurum-TÜRKİYE
Erzurum Technical University, Faculty of Letters, Department of Psychology, Erzurum-TURKIYE
ORCID: 0000-0002-5948-7824
oguzhan.ekinci@erzurum.edu.tr

İngiliz Dili ve Edebiyatı Öğrencilerinin Mesleki İlgisi ve Uyumlarının Belirlenmesi: Bir Ölçek Geliştirilmesi

Öz

Üst stratejik belgeler ve politikalar incelendiğinde ülkemizin yabancı dil eğitim ve öğrenimine yönelik büyüme hedefleri açıkça gözükmektedir. Buna karşın uzun yıllardır gösterilen çabalara rağmen yapılan araştırmalar göstermektedir ki yabancı dil öğrenimi istenilen düzeye gelememiştir. Ülkemizi bu başarıya götürecek en önemli unsurların başında bu iş ile uğraşan insan kaynaklarının geldiği aşikâr olan bir diğer konudur. Özellikle meslek olarak bu işi seçmeyi planlayan ve kariyer planlarını yabancı dil öğrenimine yoğunlaştırmış insanların bu aşamaya gelirken yaşadıkları süreçleri ve sorunları, aldıkları eğitimin kalitesini, mesleklerine karşı motivasyonlarını ve ilgilerini ortaya koymak oldukça önemlidir. Dolayısıyla bu çalışma ile söz konusu unsurların tespit edilmesi ve sorunların ortaya çıkarılarak önermelerde bulunulması amaçlanmıştır. Bu ana amaca ulaşmak için derslerin başarı kriterlerini ve ders içeriğinden memnuniyeti ortaya koyan ifadelerle, eğitimi bırakma eğilimi ve diğerlerine kıyasla tahmini öğrenci performansı gibi değişkenleri ve bunun yanı sıra İngiliz Dili ve Edebiyatı öğrencilerinin içsel ve dışsal öğretmen olma isteğine ait nedenleri ölçmek için uluslararası literatürün teorik bilgisi ışığında bir ölçek geliştirilmiştir. Bu bağlamda ölçek için aynı şehirde bulunan iki ayrı üniversitede İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde eğitim gören yaklaşık 208 öğrenciden veri toplanmıştır. Verilere açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri yapılmış, ölçeğin yapısal geçerlilik ve güvenilirliği sağlanmıştır. Ortalamalar verilerek sonuçlar, ilgili alan yazın ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki ilgi, Mesleki uyum, Öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri, İngiliz Dili ve Edebiyatı Öğrencileri.

Determining the Vocational Interests and Adjustments of English Language and Literature Students: A Scale Development

Abstract

A review of the strategic documents clearly shows that Turkey has growth targets for foreign language teaching and learning. However, despite the efforts made over many years, studies show that learning foreign languages has not reached the desired level. Obviously, the human resources working in this field are the most important factor that will lead Turkey to this success. Therefore, it is of the utmost importance to uncover especially the processes that people who plan to choose this field of study as a profession and who have focused on foreign language learning for professional purposes go through, the problems that they experience, the quality of the education they receive, and their motivation and interest in their profession. Thus, this study aims to identify these factors and to provide pedagogical implications by revealing these experiences and problems. To achieve these purposes, a scale was developed in the light of the relevant literature to measure the success criteria of the courses and the satisfaction with the course content, to measure the tendency to drop out and the estimated performance of students compared to others and to explore the intrinsic and extrinsic reasons behind the English Language and Literature students' desire to become language teachers. In this sense, data were collected from a total of 208 students studying in the Department of English Language and Literature at two different state universities in the same city. Exploratory and confirmatory factor analyses were used to analyze the data and to ensure the structural validity and reliability of the scale. The results are presented and discussed in the light of the literature.

Keywords: Vocational interest, Professional adjustment, Reasons for choosing teaching as a profession, English Language and Literature Students.

Giriş

Meslek seçimi, çok yönlü doğası nedeniyle akademik ve toplumsal alanda dikkat çeken bir kavramdır ve meslek seçiminin şekillenmesinde bireysel özellikler ve hedefler ile bireylerin içinde bulunduğu eğitim gibi çevresel yapı ve faktörlerin etkileşimi oldukça önemlidir. Bu bağlamda farklı eğitim ve gelişim alternatifleri gereksinimlerinin bireysel yetenek, ihtiyaç ve hedeflerine ne ölçüde karşılık geldiğini değerlendirmede öğrenciler desteklenmelidir. John L. Holland (1960; 1997) geleneğinden gelen ilgi anketleri, çeşitli kariyer ve gelişim fırsatları için uygunluğun (uyum) değerlendirildiği uluslararası alanda kullanılan ölçeklerdir. Ancak bu anketlerden elde edilen uyum değerlerinin geçerliliği tartışmalıdır. Bireysel çalışmalarda mesleki ilgiler ve gereksinimler ne kadar iyi eşleşirse görüşülen kişiler mesleki deneyimlerini ve davranışlarını o kadar olumlu değerlendirirler. Bununla birlikte genele yapılan birçok meta-analizde korelasyon çok geniş bir şekilde dağılır, bu da uygunluk ve mesleki kriterler arasında genelleştirilebilir bir bağlantı olduğunu kanıtlamayı zorlaştırır (Assouline & Meir, 1987; Tranberg vd., 1993; Tsabari vd., 2005). Dolayısıyla bireysel bazda değerlendirildiğinde mesleki ilgi envanterleri her ne kadar uyumlu olsa da genel açıdan bakıldığında aynı uyumdan söz etmek pek mümkün değildir. Bu nedenle sadece Holland'ın envanterini kullanarak mesleki ilgiyi tek başına anlamaya çalışmak yeterli değildir.

Öğrencilerin eğitim aldıkları bölüme isteyerek mi geldikleri, lisans eğitimleri başladıktan sonra buldukları çevreye uyumları, eğitim ve eğitimcilerine karşı motivasyonları ve bu motivasyonu etkileyen faktörlerin neler olduğunu ortaya koymak oldukça önemlidir. İlgili literatür incelendiğinde genel olarak öğrencilerin tercihleri ve eğitim hayatları ile ilgili birçok araştırmaya rastlamak mümkündür. Ancak İngiliz Dili ve Edebiyatı öğrencilerinin kariyer planlarına yönelik bu tür spesifik çalışmalara hem uluslararası hem de ulusal düzlemde pek fazla rastlanmamıştır (Üstünbaş, 2023). Bu bağlamda, Türkiye'de birçok üniversitede İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünde okuyan öğrencilere bu program kapsamında dil becerilerini geliştirmelerinin yanı sıra dilin gelişimi, dil edinim teorileri, İngiliz edebiyatı, tarihi ve kültürü, Amerikan edebiyatı, tarihi ve kültürü, İngilizce dil öğretim yöntemleri, çeviri gibi birçok konuda bilgi, yetkinlik ve eleştirel düşünme becerisi kazandırmak amaçlanmaktadır ve bu alanlara ilişkin çok geniş bir alanda iş istihdamı olanakları (ör. kamu ve özel eğitim kurumlarında öğretmenlik, reklam, yayınevleri, elçiliklerde görev alma, turizm sektörü, bankacılık alanlarında görev alma, uluslararası şirketlerde görev alma, senaryo yazarlığı, çevirmen, özel ya da kamu üniversitelerinde akademisyenlik vs.)

sunulmaktadır. Bu çeşitlilik, öğrencilerin programda öğrenim görürken ilgi alanlarını belirlemelerini ve ona ilişkin mesleği tercih etmelerini gerektirir. Bu kadar çok çeşitlilik varken özellikle ülkemizde İngiliz Dili ve Edebiyatı öğrencilerinin çok büyük bir çoğunlukla öğretmenlik mesleğini seçmek istemelerini (Üstünbaş, 2023) ve bu isteğin nedenlerini ortaya koymak önemlidir. Bu araştırma ile söz konusu öğrencilerin tercih ve yönelimlerine ilişkin veriler elde edilmesi, yapılan analizler sonucunda öneriler sunulması ve ayrıca ileride genel araştırmalar yapmak isteyen araştırmacılar için meta analizlerine veri kaynağı oluşturulması hedeflenmiştir. Bu nedenle İngiliz Dili ve Edebiyatı öğrencileri için mesleki uyuma yönelik uluslararası literatürden beslenen Türkçeye uyarlanmış bir ölçek geliştirilmesi ve durum analizi yapılması amaçlanmıştır.

Yükseköğretim Kurulunun uluslararasılaşma stratejisi altında yabancı dil öğrenimine verdiği önem ve konulan hedefleri değerlendirmek de önemlidir (YÖK Stratejik Plan, 2019). Bu çatı, stratejik plana uygun olarak üniversiteler de kendi ihtiyaç analizlerini ve hedeflerini buna göre uyarlamaktadır. Buna karşın yapılan araştırmalar, çeşitli sebeplerden ötürü arzulanan başarının yakalanamadığını göstermektedir (Gökdemir, 2005; Can & Can, 2014; Sunel, 1989). Şahin (2018), Altan ve Tekin (2017), Peker (2014), Saydı (2007), Kocaman (2014), Can ve Can (2014) gibi eğitim bilimci ve dil araştırmacılarına göre yabancı dil öğretme/öğrenme süreçleri olumsuz örneklerle doludur. Bu nedenle çeşitli metotlarla bu sorunların tespit edilmesi ve çözüm önerileri getirilmesi gerekmektedir. Bayır ve Yeşil'e (2019) göre yaşanan zorlukların önemli bir kısmı da öğrenenlerin yaşadığı öğrenme zorluklarından kaynaklanmaktadır. Bu öğrenme zorluklarını çeşitli bakış açılarıyla ortaya çıkaracak envanter bir ihtiyaç halini almıştır. Bu nedenle bu araştırmada İngiliz Dili ve Edebiyatı öğrencilerinin yaşadıkları mesleki ilgi ve uyuma ait tespitler yapılırken bu hususlara dikkat edilmiştir.

Materyal ve Yöntem

Bu araştırma için nicel araştırma yöntemlerinden birisi olan anket metodu benimsenmiştir. Böylelikle İngiliz Dili ve Edebiyatı öğrencilerinin mesleki ilgi ve uyumlarını ayrıntılı incelenmek amaçlanmıştır. Geçerliliği-güvenirliliği bu çalışmada sınanan bir veri toplama aracı ile büyük bir kitleden veri elde edilmesi amaçlanmıştır. Tarama modeli ile geçerliliği-güvenirliliği kontrol edilen veri toplama araçları ile fazla sayıda katılımcıdan elde edilen veriler kolaylıkla değerlendirilebilir (Büyüköztürk, 2014; Karadeniz vd., 2019). Nicel desenlerden sıklıkla tercih edilen tarama modelinin bu noktada uygulanabilir olmasından dolayı çalışma bu model ile kurgulanmıştır. Bu araştırmanın herhangi bir etik ihlale neden olmaması için araştırmaya katılım gönüllülük esasına göre yapılmış; elde edilen veriler, bu çalışma dışında herhangi bir yerde kullanılmamış ve Erzurum Teknik Üniversitesi, Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan 25.05.2023 tarihinde 06 sayılı ve 01 numaralı karar ile etik açıdan uygunluk raporu sağlanmıştır. Ayrıca bu araştırma, Erzurum Teknik Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi Koordinatörlüğü tarafından desteklenmiştir.

2.1. Evren-Örnekleme

Evren, 2022-2023 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Türkiye'nin doğusunda aynı şehirde bulunan iki üniversitede İngiliz Dili ve Edebiyatı eğitimi alan 425 lisans seviyesindeki öğrenciden oluşmaktadır. Örneklemin ise surveysystem (2023) üzerinden belirlenen en az 202 öğrenciden oluşması gerekmektedir. Fakat çalışmada daha fazla öğrenciye ulaşılmış ve 234 öğrenciden veri elde edilmiştir. 26 ölçek uygun doldurulmadığından dolayı araştırmaya dâhil edilmemiş ve toplam 208 öğrenciden elde edilen veriler ile analiz yürütülmüştür. Örnekleme hesaplama evresinde rastgele hareket edilmiş ve basit örnekleme yöntemi ile katılımcı seçilmiştir (Büyüköztürk vd., 2017). Örneklemin demografik özelliklere göre dağılımı Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1

Örneklemin Demografik Özelliklere Göre Dağılımı

Örnekleme Ait Özellikler		n	%
Cinsiyet	Erkek	43	20,7
	Kadın	165	79,3
Medeni Durum	Evli	11	5,3
	Bekâr	197	94,7
Öğretmen olmak istiyor musunuz?	Evet	176	84,6
	Hayır	32	15,4
Yaş	20 ve altı	45	21,6
	21 - 30	154	74
	31 - 40	5	2,4
	41 - 50	3	1,4
	51 ve üzeri	1	0,5
Eğitim süreniz	1 yıldan az	20	9,6
	1-2	66	31,7
	3-4	72	34,6
	5 yıl ve üzeri	48	23,1

Nicel Veri Toplama Aracı

Bu çalışmanın nicel veri toplama aracı, uluslararası literatürde kabul görmüş çeşitli çalışmalardan alınarak oluşturulmuştur. Katılımcılara ait kişisel bilgilerin elde edilebilmesi amacıyla katılımcılara cinsiyet, medeni durum, öğretmen olma isteği, yaş ve eğitim süreleri sorulmuştur. Oluşturulan ölçek 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Mesleki ilgi ve uyumları ortaya koymak amacıyla; birinci alt boyut derslerin başarı kriterleri ve ders içeriğinden memnuniyet Schmitt ve ark.nın (2008) ölçeğinden 6 ifade ve Westermann ve ark.nın (1996) ölçeğinden üç ifade ile oluşturulmuştur (DBK ve DİM). İkinci alt boyut olan eğitimi bırakma eğilimi Ditton, (2000)'nin ve Nagy'nin (2006) ölçeklerinden 4 soru ile oluşturulmuştur (EBE). Üçüncü alt boyut diğerlerine kıyasla tahmini öğrenci performansı Nagy'nin (2006) ölçeğinden 7 soru ile uyarlanmıştır (OPI). Bu üç boyutu Putz (2011)'in de bir modelde benzer ifadelerle ele aldığı görülmüştür. Dördüncü ve beşinci alt boyut olan öğretmenlik mesleğini seçmenin içsel ve dışsal nedenleri (OMI) Mayr (1998)'in çalışmasından Atav ve Altınoğlu (2013)'nin Türkçeye uyarlamasından 8 (içsel) ve 4 (dışsal) soru olmak üzere toplam 12 ifade olarak alınmıştır. Orijinal dillerinden çevrilen anketler Türkçeden İngilizceye tekrar çevrilmiş anlam kaybı olup olmadığı dil bilim uzmanlarınca incelenmiştir. Anketin kapsam ve görünüş geçerliğinin sınınanabilmesi amacıyla Eğitim Bilimleri alan uzmanlarına başvurulmuştur. Uzman görüşü sonrasında ankete son şekli verilirken; ölçeğin pilot çalışması 65 kişi üzerinde yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğinin denetlenebilmesi için önce açıklayıcı faktör analizi (AFA) ardından doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır.

Araştırma Bulguları

İlk olarak Açıklayıcı Faktör Analizinde ulaşılan verilere aşağıdaki Tablo 2 ve Şekil 1'de yer verilmiştir.

Tablo 2

Mesleki Uyum Faktör Analizi

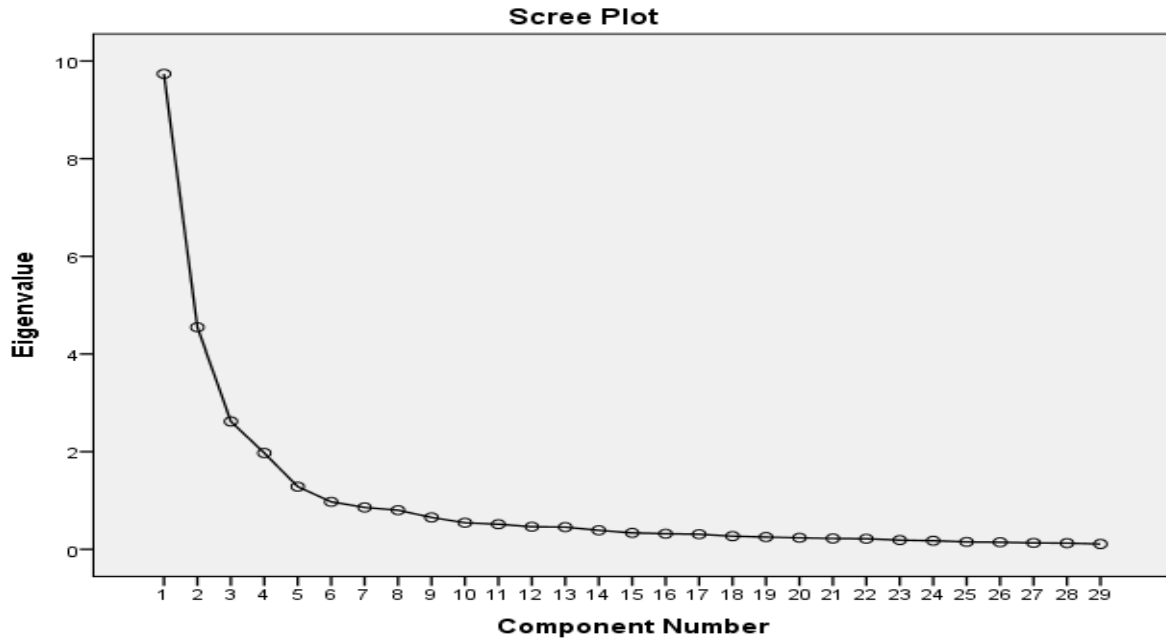
Değişken No	Faktörler	Faktör Yükleri	Açıklanan Varyans	Cronbach Alfa (Toplam 0,891)	KMO
Faktör: DBK ve DİM					
DBK1		,824	33,579	0,914	0,899

DBK2	,558		
DBK3	,851		
DBK4	,849		
DBK5	,813		
DBK6	,609		
DBK7	,722		
DBK8	,739		
DBK9	,716		
Faktör: EBE			
EBE 1	,814		
EBE 2	,758	15,683	0,803
EBE 3	,729		
EBE 4	,775		
Faktör: OPI			
OPI1	,811		0,876
OPI2	,827	9,029	
OPI3	,908		
OPI4	,773		
Faktör: ICSEL			
OMI1	,798		
OMI2	,731		
OMI3	,679		
OMI4	,838	6,802	0,938
OMI5	,863		
OMI6	,852		
OMI7	,841		
OMI8	,775		
Faktör: DISSAL			
OMI9	,741		
OMI10	,766	4,430	0,923
OMI11	,777		
OMI12	,755		
Bartlett Küresellik Testi (p) = 0,000		Toplam Varyans	69,522

Ölçek ile elde edilen verilerin güvenilirliği Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı (α) ve iki yarı test ile kontrol edilmiştir. (α)'nın alabileceği değerler (0-1) ve anlamları şu şekildedir: 0-.40=çok düşük, .41-.60=düşük, .61-80=orta; .81-1.00=yüksek şeklindedir (Can, 2018; Morgan vd., 2004). Ölçekten elde edilen (α) değerleri ile iki yarı test sonuçlarına Tablo 2'de yer verilmiştir. (α) değerleri ile iki yarı test sonuçları incelendiğinde; ölçek ile elde edilen verilerin yüksek derecede güvenilir olduğu ifade edilebilir.

Şekil 1

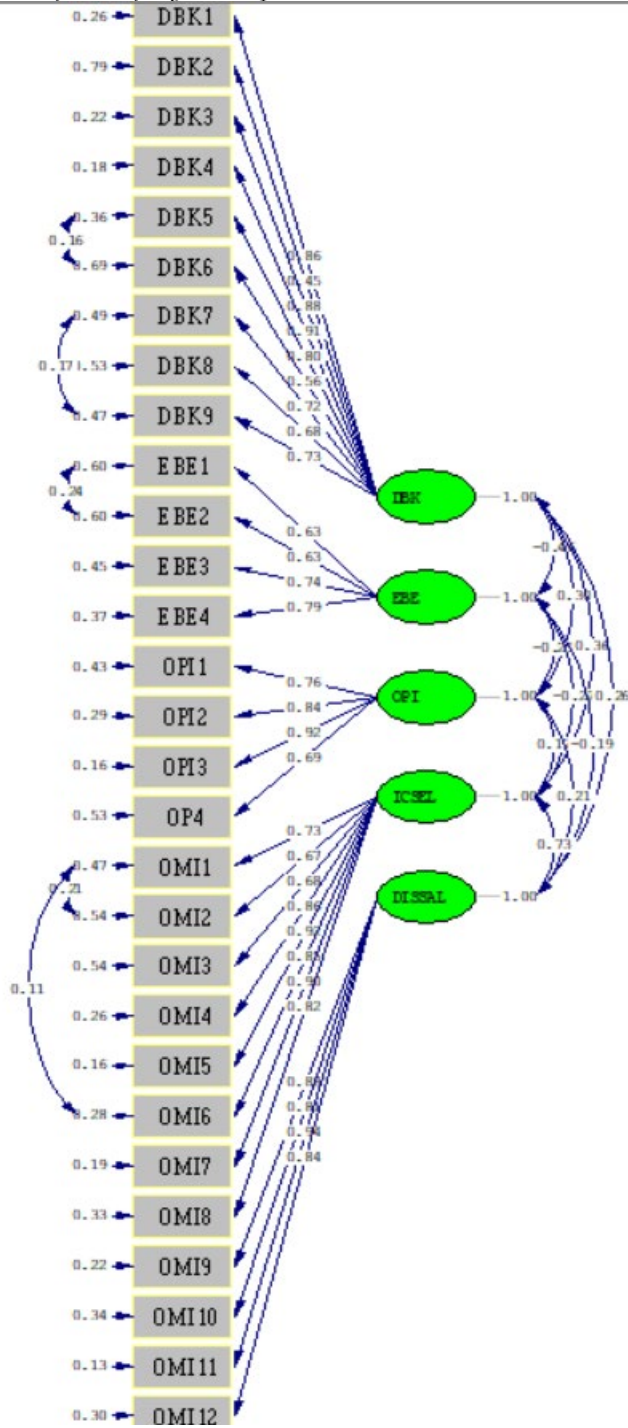
Alt Boyutları Gösteren Grafik

EBE alt boyutunda bir ifade ve OPI alt boyutunda 3 ifade 0,30'un altında olduğu için ölçekten bu aşamada çıkarılmıştır. Açıklayıcı faktör analizinde kalan faktör yüklerine bakıldığında tüm faktörlerin 0,50'nin üzerinde olduğu görülmüştür. Açıklayıcı faktör analizi sağlandıktan sonra doğrulayıcı faktör analizi yapılmış standardize faktör yükleri aşağıdaki Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2

DFA'da Ulaşılan Beş Boyutlu Yapı

Şekilde yer alan DFA diyagramı incelendiğinde tüm boyutlara ait madde yüklerinin 0.50'nin üstünde olduğu görülmektedir. Jöreskoğ ve Sörbom'a (1996) göre madde yükü 0.50'nin olan maddeler ilgili boyut için anlam taşımaktadır. Bu sebeple DFA sonucunda herhangi bir madde ölçekten çıkartılmamıştır. DFA'da elde edilen yapı ve uyum indeksleri incelenmiş ve DBK5-DBK6, DBK7-DBK9, EBE1-EBE2, OMI1-OMI2 ve OMI1-OMI6 maddeleri arasında bir modifikasyon yapılarak mevcut yapı ile uyum indekslerinin daha iyi hale gelmesi sağlanmıştır. DFA sonucunda değerlendirilen uyum indeksleri; Ki-Kare Uyum Testi (CMIN/DF), Yaklaşık

Hatalar Ortalama Karekökü (RMSEA), ve Karşılaştırmalı Uyum İndeksleri (CFI-IFI-TLI) şeklindedir (Çapık, 2014; Hooper vd., 2008). Nihai aşamada ulaşılan uyum indeks değerleri ile bu değerlerin karşılaştırılabileceği referans değerleri Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3

İndeks	Referans		DFA Sonucunda Ulaşılan Sonuç	
	Kabul Edilebilir (KE)	İyi	Ölçüm	Değerlendirme
CMIN/DF	$3 < \chi^2 / sd \leq 5$	$0 < \chi^2 / sd \leq 3$	1.63	İYİ
RMSEA	$.05 \leq RMSEA \leq .08$	$0 \leq RMSEA \leq .05$.055	KE
CFI	$.90 < CFI \leq .94$	$.95 < CFI \leq 1$.98	İYİ
NFI	$.90 < NFI \leq .94$	$.95 < NFI \leq 1$.94	KE
NNFI	$.90 < NNFI \leq .94$	$.95 < NNFI \leq 1$.97	İYİ
DF			362	
CMIN			592,37	

Tablo 3'te yer alan uyum indeks değerleri Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller (2003), Meydan ve Şeşen (2011) ile Yüce ve Korucuk (2020) tarafından belirtilen referans aralıklarda olduğundan dolayı ölçeğin beş boyutlu yapısının doğrulandığı ifade edilebilir.

Tablo 4

YARGILAR	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum		Toplam		Ort - X	S.S
	f	%	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
	Derslerin içeriği ilgi alanlarıma uyuyor.	7	3,4	25	12,0	31	14,9	104	50,0	41	19,7	208		
Derslerdeki diğer öğrenciler benim gibi benzer şeylerle ilgileniyorlar.	16	7,7	37	17,8	68	32,7	69	33,2	18	8,7	208	100	3,17	1,07
Derslerde beni gerçekten ilgilendiren şeyler öğreniyorum.	11	5,3	19	9,1	37	17,8	96	46,2	45	21,6	208	100	3,70	1,07
Sonuç olarak, dersler tam bana göre.	10	4,8	31	14,9	55	26,4	75	36,1	37	17,8	208	100	3,47	1,09
Dersler, hedeflerime ve hayallerime ulaşmama yardımcı oluyor.	14	6,7	24	11,5	44	21,2	84	40,4	42	20,2	208	100	3,56	1,14
Derslerde beceri ve yeterliliklerimi kullanabiliyorum.	14	6,7	29	13,9	51	24,5	81	38,9	33	15,9	208	100	3,43	1,12
Mevcut ders içeriklerinden genel olarak memnunum.	14	6,7	32	15,4	42	20,2	100	48,1	20	9,6	208	100	3,39	1,07

Dersleri gerçekten ilginç buluyorum.	13	6,3	24	11,5	44	21,2	89	42,8	38	18,3	208	100	3,55	1,11
Derslerden gerçekten zevk alıyorum.	14	6,7	27	13,0	60	28,8	75	36,1	32	15,4	208	100	3,40	1,10
												Genel ortalama	3,49	1,09

Tablo 4'te verilen sonuçlara göre; derslerin başarı kriterlerine ilişkin ifadelerin %57,67'sinin katılıyorum / kesinlikle katılıyorum, % 19,27'si ise katılmıyorum / kesinlikle katılmıyorum seçeneklerinde toplandığı görülmektedir. Derslerin başarı kriterlerine ait ifadeler arasındaki "Derslerin içeriği ilgi alanlarıma uyuyor." ifadesi en yüksek ortalamaya (3,71), "Derslerdeki diğer öğrenciler benim gibi benzer şeylerle ilgileniyorlar." ifadesi ise en düşük ortalamaya (3,17) sahiptir.

Tablo 5

Katılımcıların Eğitimi Bırakma Eğilimi İle İlgili Görüşleri

YARGILAR	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum		Toplam		Ort - X	S.S
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Sık sık üniversiteyi bırakmayı düşünürüm.	80	38,5	62	29,8	22	10,6	29	13,9	15	7,2	208	100	2,22	1,29
Eğitimimi tamamen bırakmayı ciddi olarak düşünüyorum.	131	63,0	45	21,6	25	12,0	4	1,9	3	1,4	208	100	1,57	0,88
Tekrar seçebilseydim, tamamen farklı bir bölüm seçerdim.	65	31,3	56	26,9	42	20,2	22	10,6	23	11,1	208	100	2,43	1,32
Bölümümü değiştirmeyi ciddi olarak düşünüyorum.	105	50,5	57	27,4	32	15,4	10	4,8	4	1,9	208	100	1,80	0,99
												Genel ortalama	2,01	1,12

Tablo 5'te verilen sonuçlara göre eğitimi bırakma eğilimi ile ilgili ifadelerin %37,05'i katılıyorum / kesinlikle katılıyorum, % 72,25'i ise katılmıyorum / kesinlikle katılmıyorum seçeneklerinde toplandığı görülmektedir. Eğitimi bırakma eğilimine ait ifadeler arasındaki "Tekrar seçebilseydim, tamamen farklı bir bölüm seçerdim." ifadesi en yüksek ortalamaya (2,43), "Eğitimimi tamamen bırakmayı ciddi olarak düşünüyorum." ifadesi ise en düşük ortalamaya (1,57) sahiptir.

Tablo 6

Katılımcıların Öğrenci Performansına İle İlgili Görüşleri

YARGILAR	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum		Toplam		Ort - X	S.S
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Diğerlerine göre derslerimde çok başarılıyım	18	8,7	50	24,0	74	35,6	54	26,0	12	5,8	208	100	2,96	1,04
Dönemin en iyilerinden biri olarak mezun olacağım	23	11,1	49	23,6	66	31,7	51	24,5	19	9,1	208	100	2,97	1,14
Dönemin en iyi öğrencileri arasındayım	21	13,0	50	24,0	76	36,5	40	19,2	15	7,2	208	100	2,84	1,10
Diğer öğrencilerle karşılaştırıldığında derslerimde daha iyiyim	18	8,7	40	19,2	69	33,2	68	32,7	13	6,3	208	100	3,09	1,06
												Genel ortalama	2,97	1,06

Tablo 6'da verilen sonuçlara göre katılımcıların öğrencilik performansı ile ilgili ifadelerin %32,7'si katılıyorum / kesinlikle katılıyorum, % 33,05'i ise katılmıyorum / kesinlikle katılmıyorum seçeneklerinde toplandığı görülmektedir. Katılımcıların öğrencilik performansına ait ifadeler arasındaki "Diğer öğrencilerle karşılaştırıldığında derslerimde daha iyiyim" ifadesi en yüksek ortalamaya (3,09), "Dönemin en iyi öğrencileri arasındayım" ifadesi ise en düşük ortalamaya (2,84) sahiptir.

Tablo 7

Katılımcıların Öğretmenlik Mesleğini İsteme Nedenleri İle İlgili Görüşleri

YARGILAR	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum		Toplam		Ort - X	S.S
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Çocuklarla ilgilenilirken edinilen olumlu deneyimler	38	18,3	34	16,3	30	14,4	77	37,0	29	13,9	208	100	3,12	1,35
Okul çağıma ait güzel anılar	40	19,2	28	13,5	36	17,3	75	36,1	29	13,9	208	100	3,12	1,35
Bazı şeyleri kendi öğretmenlerimden daha iyi yapma isteği	26	12,5	22	10,6	28	13,5	68	32,7	64	30,8	208	100	3,59	1,35
Öğretmenlik mesleğinin toplum için önemi	31	14,9	21	10,1	19	9,1	68	32,7	69	33,2	208	100	3,59	1,42

Öğretmenlik mesleğinin çok yönlülüğü	27	13,0	24	11,5	14	6,7	74	35,6	69	33,2	208	100	3,64	1,38
Çocuklarla, gençlerle birlikte olmaktan mutlu olma	37	17,8	22	10,6	32	15,4	68	32,7	49	23,6	208	100	3,34	1,41
Eğitime ilgi	28	13,5	22	10,6	23	11,1	68	32,7	67	32,2	208	100	3,60	1,38
Pedagojik yeteneklerim	24	11,5	31	14,9	53	25,5	65	31,32	35	16,8	208	100	3,7	1,24
İş güvencesinin olması	30	14,4	26	12,5	22	10,6	71	34,1	59	28,4	208	100	3,49	1,39
Oturulan yere yakın çalışabilme imkânı	30	14,4	36	17,3	34	16,3	65	31,3	43	20,7	208	100	3,26	1,35
Uygun çalışma saatleri	26	12,5	23	11,1	18	8,7	76	36,5	65	31,3	208	100	3,63	1,36
Serbest çalışma imkânı	29	13,9	26	12,5	31	14,9	68	32,7	54	26,0	208	100	3,44	1,36
												Genel ortalama	3,40	1,36

Tablo 7’de verilen sonuçlara göre katılımcıların öğretmenlik mesleğini isteme nedenleri ile ilgili ifadelerin %59,20’si katılıyorum / kesinlikle katılıyorum, % 27,28’i ise katılmıyorum / kesinlikle katılmıyorum seçeneklerinde toplandığı görülmektedir. Öğretmenlik mesleğini isteme nedenlerine ait ifadeler arasındaki “Pedagojik yeteneklerim” ifadesi en yüksek ortalamaya (3,7), “Çocuklarla ilgilenilirken edinilen olumlu deneyimler” ve “Okul çağıma ait güzel anılar” ifadeleri ise en düşük ortalamaya (3,12) sahiptir.

Kavramlar arası ilişkilere aşağıda Tablo 8’de yer verilmiştir.

Tablo 8

Korelasyon Analizi

	Değiş.	X	Std.S	1	2	3	4	5
1	DBK ve DİM	3,4866	0,83859	1				
2	EBE	2,0060	0,90237	-,395**	1			
3	OPI	2,9639	0,92628	,288**	-,243**	1		
4	ICSEL	3,4081	1,13553	,339**	-,193**	,192**	1	
5	DISSAL	3,4579	1,23225	,250**	-,172*	,221**	,688**	1

Eğitimi bırakma eğilimi, tüm boyutlarla negatif ilişkilidir. Ders başarı kriteri ve ders içeriğinden memnuniyet, performans, içsel ve dışsal nedenler arasında anlamlı ve olumlu ilişki bulunmaktadır.

Öğrencilerin öğretmen olmayı isteyip istemedikleriyle ilgili t test sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9

Öğretmenlik İsteği ile İlgili T Test Sonuçları

Değişken	N	X	St. Sapma	t	p
DBK					
<i>Evet</i>	176	3,5423	0,84505	2,482	,024*
<i>Hayır</i>	32	3,1806	0,74174		
EBE					
<i>Evet</i>	176	1,9645	0,88549	-1,462	,120
<i>Hayır</i>	32	2,2344	0,97331		
OPI					
<i>Evet</i>	176	3,0270	0,90494	2,202	,021*
<i>Hayır</i>	32	2,6172	0,97960		

Öğretmen olmak isteyenlerin ders başarı kriteri ve ders içeriğinden memnuniyet düzeyleri, diğerlerine göre anlamlı olarak yüksektir. Eğitimi bırakma eğiliminde anlamlı farklılık bulunamamıştır. Öğrenci performansında öğretmen olmak isteyenlerin düzeyi, istemeyenlere oranla anlamlı olarak yüksektir.

Sonuç ve Tartışma

İngiliz Dili ve Edebiyatı öğrencilerinin mesleki ilgilerini ve öğretmenlik mesleğine yönelmelerini nedenleriyle beraber ölçebilmek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada, aynı şehirde faaliyet gösteren iki ayrı üniversitenin toplam 208 İngiliz Dili ve Edebiyatı öğrencisi üzerinde anket tekniği aracılığıyla veri toplanmıştır. İngiliz Dili ve Edebiyatı öğrencilerinin yaklaşık %85 oranıyla çok yüksek bir düzeyde öğretmen olmak istedikleri görülmüştür. Boyutların ortalamaları değerlendirildiğinde eğitimi bırakma eğilimlerinin çok düşük olması, olumlu bir durumdur. Ancak çok çeşitli ve geniş bir meslek yelpazesi olmasına karşın öğrencilerin büyük bir çoğunluğu sadece öğretmen olmak istemektedir. Kendine özgü birtakım içsel ve dışsal nedenleri bulunan bu duruma ilişkin bilgiler aşağıda verilecektir. Bunun yanı sıra genel olarak ders başarı kriterleri ve ders içeriğinden memnuniyet ortalamaları düşük olmasa bile çok yüksek seviyede değildir, söz konusu bu durum ayrıca düşünülmelidir.

Ders başarı kriterleri ve ders içeriğinden memnuniyet ifadeleri incelendiğinde “Derslerin içeriği ilgi alanlarıma uyuyor”, “Derslerde beni gerçekten ilgilendiren şeyler öğreniyorum” gibi uyum ifadeleri 3,70 oranı ile daha yüksekken “Mevcut ders içeriklerinden genel olarak memnunum”, “Derslerden gerçekten zevk alıyorum” gibi memnuniyet ifadeleri 3,40 oranı ile nispeten daha düşüktür. Bölüm yöneticilerinin bu oranları artıracak birtakım tedbirler almaları gerekmektedir. Hem modern yöntemler takip edilip müfredatlar uygun olarak güncellenmeli hem de farkındalıklarının artırılması için öğrenciler içeriklerle ilgili derslerde mutlaka bilgilendirilmelidir. Päßler (2011)’e göre mesleki ilgi alanları ve belirli bilişsel yetenekler, mesleki seçim kriterlerinin yaklaşık %70’ini açıklamaktadır. Bu bağlamda öğrencilerin bilişsel yeteneklerini yükseltecek müfredatların oluşturulması önem arz etmektedir.

Öğrencilerin eğitimi bırakma eğilimleri yaklaşık 2 oranı ile çok düşük bir seviyededir. Bu durum, öğrencilerin motivasyonlarını sağlamak için olumlu bir görünüm arz etmektedir. Öte yandan öğrencilerin diğerlerine kıyasla performansları, 3 ortalama ile kararsızım düzeyindedir. Bu durum, katılımcı öğrencilerin başarılarının yakın bir performansa sahip olduklarına işaret etmektedir. Eğitimi bırakma eğilimleri düşük olmasına rağmen öğrencilerin bireysel yetenek profilleri, rehber veya danışmanları tarafından iyi teşhis edilmelidir. Bu öneri, Heublein ve ark. (2010) tarafından yapılan ve performans sorunlarının eğitimi bırakma kararında giderek daha belirleyici bir faktör hâline geldiği sonucuna ulaşan çalışmayla benzerlik göstermektedir. Bireysel

yeteneklere ilişkin geri bildirimlerin mesleki ilgi profilleri ile karşılaştırılması, gerçekçi olmayan beklentilerin düzeltilmesine yardımcı olabilir.

Öğrencilerin yaklaşık %85'inin öğretmenlik mesleğini tercih etmesinin içsel nedenlerine bakıldığında “bazı şeyleri kendi öğretmenlerimden daha iyi yapma isteği”, “öğretmenlik mesleğinin toplum için önemi”, “öğretmenlik mesleğinin çok yönlülüğü”, “eğitime ilgi”, “pedagojik yeteneklerim” gibi içsel sebeplerin nispeten daha yüksek bir oranla öğrencilerin ilgisini çektiği görülmektedir. “Oturulan yere yakın çalışabilme imkânı”, “serbest çalışma imkânı” gibi dışsal sebeplerde ortalama biraz daha düşmektedir. İngiliz Dili ve Edebiyatı öğrencilerinin çok geniş bir iş yelpazesine sahip olmalarına rağmen öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun sadece öğretmenlik mesleğine yönelmeleri, bilişsel yeteneklerin farklı olduğuna dair farkındalığın düşüklüğüne işaret etmektedir. Bu durum, üniversitelerin sağlayacağı doğru danışmanlık veya rehberlik hizmetiyle yönetilebilir. Bu noktada Tracey ve Rounds'ın (1999) yaptıkları araştırma hem danışmanların hem de rehberlik arayan öğrencilerin mesleki ilgiye dair bilgileri ilişkilendirmekte ve yorumlamakta zorluk çektiklerini göstermektedir. Bu hususta İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümlerine Ackerman ve Heggstad (1997), Anthoney ve Armstrong (2010), Armstrong ve ark. (2008) ve Armstrong ve Rounds (2010) tarafından ampirik bulguları sistematik hâle getirmek ve entegre etmek için önerilen modeller, danışmanlar ve rehberlik arayan öğrencilere ilgi ve yetenekler arasındaki tutarsızlıkları ve eşleşmeleri belirlemek ve tartışmak için ortak bir kategorizasyon sistemi veya harita sağlayabilir. Meslek ya da kariyer danışmanlığınca bireylerin ilgi alanları, değerleri, yetenekleri, öz yeterlilik ve kişilik özellikleri gibi bireysel farklılıkları ve bu farklılıkların kariyer/meslek seçimiyle ilişkisinin bir arada ve birey bazında değerlendirilmesini savunan bu modeller konusunda akademik ve kariyer ile ilgili seçim kararlarına ilişkin öğrencileri bölümde okurken sorgulama ve doğru yönlendirme açısından hem öğretim üyeleri bilinçlendirilebilir hem de yükseköğretim kurumlarındaki ilgili birimlerce de farkındalık uyandırmak amacıyla faydalanılabilir.

Diğer yandan t-testi sonuçlarına bakıldığında öğretmen olmak isteyenlerin ders içeriğinden memnuniyet ve diğerlerine kıyasla öğrenci performans düzeyleri daha yüksektir. Bu durum, öğretmen olmak isteyen İngiliz Dili ve Edebiyatı öğrencilerinin daha çok motive olduklarının göstergesidir. Ayrıca korelasyon analizi sonuçları hem ders içeriğinden memnun olan öğrencilerin hem de diğerlerine kıyasla performansı yüksek olan öğrencilerin eğitimi bırakma eğilimlerinin azaldığını ortaya koymuştur. İlgi alanlarının uzun vadeli kariyer yönelimi üzerindeki etkisine ilişkin ilginç sonuçlar, Preston (1994, 2004) tarafından yapılan iki boyutsal çalışma ile de ortaya konmuştur. Çalışmalarında Preston, bilim ve mühendislik alanında eğitim almış kadınların kariyerlerinin ilerleyen dönemlerinde bu alanda çalışmamalarına neden olan faktörleri incelemiştir. Preston, zayıf iş-yaşam dengesi ve meslektaşlar ile üstler tarafından ayrımcılığa uğrama gibi faktörlere ek olarak kadınların uzun vadede kendi ilgi alanlarına daha çok yönelmelerini, diğer insanlarla daha fazla etkileşim kurmalarını ve diğer insanları desteklemelerini sağlayan profesyonel nişler aradıklarını göstermiştir. Bu sonuçların kültürler arası bağlamda da geçerli olduğunu tespit eden Grouzet ve ark. (2005) ve Barinaga (1994), bir ülkenin göreceli zenginliği ile mesleki seçim özgürlüğü ve sosyal yönelimli meslekleri seçme eğilimleri arasında bir korelasyon olduğuna işaret etmektedir. Bu durum, mesleki seçimin göreceli ülke zenginliğiyle ilişkili olduğunun bir göstergesidir.

Mesleki ilgilerin daha sonraki eğitim ve kariyer seçimlerinin önemli bir belirleyicisi olduğu ortaya çıkmıştır. Baskın ilgi alanı özelliklerinin eşit olmayan dağılımı sadece kişi profillerinde değil, aynı zamanda mesleki profillerde de görülmektedir. Örneğin 1960-2000 yılları arasında ABD'deki işgücü piyasası verilerini analiz eden Reardon ve ark. (2007), tüm mesleklerin sadece %1'inin dilsel-sanatsal ilgi (A) alanında baskın olarak sınıflandırılabileceğini tespit etmiştir. Putz (2011)'in yaptığı araştırmaya göre çalışma ve kariyer danışmanlığının vazgeçilmez bir bileşeni olarak ilgi

anketlerinden faydalanılmalı ve öğrencilerin yetenekleri ile ilgi alanlarına ilişkin kapsamlı bir bakış açısı elde etmelerine destek olunmalıdır.

Çalışmada bilimsel literatür ışığında geliştirilen bu ölçek, nicel araştırma yöntemlerinin standartlarını karşılayarak geçerli ve güvenilir çıkmıştır. Bu nedenle gelecekte konuyla ilgili çalışma yapacak araştırmacılara öncelikle başka bağımsız değişkenlerle model kurmaları önerilmektedir. Bu bakımdan gelecekteki çalışmalar, ölçeğimizdeki sorulara ek olarak ilgi alanları, yetenekler ve kişilik özelliklerinin ortak bir modelle nasıl entegre edilebileceğini araştırmalıdır. Bu amaçla ilgilerin, kişilik özelliklerin ve bilişsel yeteneklerin gelişimine dair sorunlara odaklanan, bu bileşenlerin mesleki gelişim üzerindeki etkisini inceleyen boylamsal çalışmalar özellikle gereklidir. Bunun yanı sıra başka disiplinlerdeki araştırmacılar, geliştirilen bu ölçek sayesinde eğitim fakültesinde okumayıp öğretmen olmak isteyen diğer alan öğrencilerinin seçim nedenlerini ve mesleki ilgi oranlarını ortaya koyabilir.

Kaynakça

- Altan M. Z. & Tekin Ş. (2017). Küreselleşme, reform, yenilik, değişim ve eğitim: Neresindeyiz? Ne yapıyoruz?. *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(13), 35-47. <https://doi.org/10.16989/TIDSAD.1332>
- Anthony, S. F. & Armstrong, P. I. (2010). Individuals and environments: Linking ability and skill ratings with interests. *Journal of Counseling Psychology*, 57, 3651. <https://doi.org/10.1037/a0018067>
- Armstrong, P. I. & Rounds, J. (2010). Integrating individual differences in career assessment: The atlas model of individual differences and the strong ring. *The Career Development Quarterly*, 59, 143153. <https://doi.org/10.1002/j.2161-0045.2010.tb00058.x>
- Armstrong, P. I., Day, S. X., McVay, J. P. & Rounds, J. (2008). Holland's RIASEC model as an integrative framework for individual differences. *Journal of Counseling Psychology*, 55, 118. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.55.1.1>
- Assouline, M. & Meir, E. I. (1987). Meta-analysis of the relationship between congruence and well-being measures. *Journal of Vocational Behavior*, 31(3), 319-332. [https://doi.org/10.1016/0001-8791\(87\)90046-7](https://doi.org/10.1016/0001-8791(87)90046-7)
- Atav, E. & Altunoğlu, B. D. (2013). Meslek ve alan seçiminde motivasyon ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2), 58-70. http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/shw_artcl-167.html
- Barinaga, M. (1994). Surprises across the cultural divine. *Science*, 263, 14681472. https://doi.org/10.1057/9780333981085_1
- Bayır, M. & Yeşil, R. (2019). Yabancı dil öğrenme zorlukları ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(2), 1573. <https://doi.org/10.33206/mjss.530574>
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Deneyisel desenler: Öntest-sontest, kontrol grubu, desen ve veri analizi*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (23. baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Can, A. (2018). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Can, E. & Can, C.I. (2014). Türkiye'de ikinci yabancı dil öğretiminde karşılaşılan sorunlar. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 43-63. https://www.researchgate.net/publication/329687412_Turkiye'de_Ikinci_Yabanci_Dil_Ogretiminde_Karsilasilan_Sorunlar_Problems_Encountered_in_Second_Foreign_Language_Teaching_In_Turkey adresinden ulaşılmıştır.

Atasever Belli, S., Yıldırım, F., Yılmazlı Trout, İ. & Ekinci, O. (2024). İngiliz dili ve edebiyatı öğrencilerinin mesleki ilgi ve uyumlarının belirlenmesi: bir ölçek geliştirilmesi, *Mavi Atlas*, 12(1), 130-146.

Çapık, C. (2014). Geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında doğrulayıcı faktör analizinin kullanımı. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 17(3), 196-205. https://www.researchgate.net/publication/279526642_Gecerlik_ve_guvenirlik_calismalarinda_dogrulayici_faktor_analizinin_kullanimi adresinden ulaşılmıştır.

Ditton, J. (2000). Crime and the city: Public attitudes towards open-street CCTV in Glasgow. *The British Journal of Criminology*, 40(4), 692–709. Retrieved from https://popcenter.asu.edu/sites/default/files/61-ditton-crime_and_the_city_public_attitudes_towards_open-.pdf

Gökdemir, C. V. (2005). Üniversitelerimizde verilen yabancı dil öğretimindeki başarı durumumuz. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 251-264. <https://socialsciences-ataunipress.org/EN/september-2005-0030>

Grouzet, F. M. E., Kasser, T., Ahuvia, A., Dols, J. M. F., Kim, Y., Lau, S., Ryan, R. M., Saunders, S., Schmuck, P. & Sheldon, K. M. (2005). The structure of goal contents across 15 cultures. *Journal of Personality and Social Psychology*, 89, 800816. 10.1037/0022-3514.89.5.800

Heublein, U., Hutzsch, C., Schreiber, J., Sommer, D. & Besuch, G. (2010). *Ursachen des studienabbruchs in bachelor- und in herkömmlichen studiengängen*. HIS HochschulInformations System GmbH.

Holland, J. L. (1960). *The relation of the vocational preference inventory to the sixteen personality factor questionnaire*. *Journal of Applied Psychology*, 44(4), 291-296. <https://doi.org/10.1037/h0049367>

Holland, J. L. (1997). Making vocational choices: A theory of vocational personalities and work environments (3rd ed.). Psychological Assessment Resources.

Hooper, D., Coughlan, J. & Mullen, M. R. (2008). Structural equation modelling: Guidelines for determining model fit. *The Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 53 – 60. Retrieved from <https://academic-publishing.org/index.php/ejbrm/article/view/1224/1187>

Jöreskog, K. G. & Sörbom, D. (1996). *LISREL 8 user's reference guide*. Scientific Software.

Karadeniz, E. Koşan, L., Geçgin, E. & Beyazgül, M. (2019). Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin analizi: Kafkas Üniversitesi Sarıkamış kampüsünde bir araştırma. *Celal Bayar University Journal of Social Sciences*, 17(2), 325-345. <https://doi.org/10.18026/cbayarsos.585285>

Kocaman, A. (2014). Yabancı dil öğretiminde yöntem ve ötesi. İçinde A. Sarıçoban & H. Oz (Eds.), *Türkiye'de yabancı dil eğitiminde eğilim ne olmalı? Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngiliz Dili Eğitimi anabilim dalı 1. yabancı dil eğitimi çalıştay bildirileri* (ss. 29-32). Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

Mayr, J. (1998). *Motive für die studien-und berufswahl. fragebögen zur erkundung des lebens und lernens an der pädagogischen akademie. Eine materialsammlung*. Pädagogische Akademie der Diözese Linz.

Meydan, C. H. & Şeşen, H. (2011). *Yapısal eşitlik modellemesi Amos uygulamaları*. Detay Yayıncılık.

Morgan, G. A., Nancy, L. L., Gene, W. G. & Karen C. B. (2004). *SPSS for introductory statistics: Use and interpretation*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Nagy, G. (2006). Berufliche interessen, kognitive und fachgebundene kompetenzen: Ihre Bedeutung für die Studienfachwahl und die Bewährung im Studium [Unveröffentlichte dissertation]. Freie Universität Berlin.

Päßler, K. (2011). *Die Bedeutung beruflicher Interessen und kognitiver Fähigkeiten für die Studien- und Berufswahl. Fakultät Wirtschafts und Sozialwissenschaften der Universität hohenheim*. [Dissertation, Universität Hohenheim] <http://opus.uni-hohenheim.de/volltexte/2012/699/>

- Peker, B. G. (2014). Materyal değerlendirmede prensip ve kriterler. İçinde A. Sarıçoban & H. Oz (Eds.), *Türkiye’de yabancı dil eğitiminde eğilim ne olmalı? Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngiliz Dili Eğitimi anabilim dalı 1. yabancı dil eğitimi çalıştayı bildirileri* (ss. 59-72). Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Preston, A. E. (1994). Why have all the women gone? A study of exit of women from the science and engineering professions. *The American Economic Review*, 84, 14461462. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/2117783>.
- Preston, A. E. (2004). *Leaving science. Occupational exit from scientific careers*. Russell Sage Foundation.
- Ackerman, P. L. & Heggstad, E. D. (1997). Intelligence, personality, and interests: Evidence for overlapping traits. *Psychological Bulletin*, 121, 219245. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.121.2.219>
- Putz, D. (2011). *Erfassung beruflicher Interessen für die Studien- und Karriereberatung Ansätze zur Verbesserung der Kriteriumsvalidität der Interessenskongruenz*. [Unpublished doctoral dissertation]. Aachen University. <https://publications.rwth-aachen.de/record/63972/files/3550.pdf>
- Reardon, R. C., Bullock, E. E. & Meyer, K. E. (2007). A Holland perspective on the U.S. workforce from 1960 to 2000. *The Career Development Quarterly*, 55, 262274. <https://doi.org/10.1002/j.2161-0045.2007.tb00082.x>
- Saydı, T. N. (2007). *Yabancı dil öğrenmede başarı şifreleri: Öğrenme stratejileri*. Bilişim Yayınevi.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. & Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness of fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74. <https://www.dgps.de/fachgruppen/methoden/mpr-online/>
- Schmitt, N., Oswald, F. L., Friede, A., Imus, A. & Merritt, S. (2008). Perceived fit with an academic environment: Attitudinal and behavioral outcomes. *Journal of Vocational Behavior*, 72(3), 317-335. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2007.10.007>
- Sunel, H. (1989). Yabancı dil öğretiminde metod sorunu. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 137-143. http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/shw_artcl-1472.html
- Surveysystem (2023, April 5). <https://www.surveysystem.com/sscalc.htm>
- Şahin K. (2018). Türkiye’de yabancı dil öğretimi, sorunlar ve çözüm yolları. İçinde H. Demir (Eds.) *Eğitimin Yeni Dinamikleri X. Ulusal Öğretmenim Sempozyumu Bildirileri* (ss. 58-64). Öncü Eğitimciler. 15.02.2022 tarihinde <https://www.researchgate.net/publication/330634106> adresinden ulaşılmıştır.
- Tracey, T. J. G. & Rounds, J. (1999). Inference and attribution errors in test interpretation. In R. K. Goodyear & J. W. Lichtenberg (Eds.), *Scientist-practitioner perspectives on test interpretation* (pp. 113-131). Allyn & Bacon.
- Tranberg, M., Slane, S. & Ekeberg, S. E. (1993). The relation between interest congruence and satisfaction: A metaanalysis. *Journal of Vocational Behavior*, 42(3), 253-264. <https://doi.org/10.1006/jvbe.1993.1018>
- Tsabari, O., Tziner, A. & Meir, E. I. (2005). Updated meta-analysis on the relationship between congruence and satisfaction. *Journal of Career Assessment*, 13(2), 216-232. <https://doi.org/10.1177/1069072704273165>
- Üstünbaş, Ü. (2023). An intended or alternative profession?: ELL undergraduates’ attitudes towards being an English teacher. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 31(3), 404-412. <https://doi.org/10.24106/KEFDERGI-2022-0074>
- Westermann, R., Spies, K., Stahl, G. & Hesse, F. W. (1996). Relative effectiveness and validity of mood induction procedures: A meta-analysis. *European Journal of Social Psychology*, 26(4),

Atasever Belli, S., Yıldırım, F., Yılmazlı Trout, İ. & Ekinci, O. (2024). İngiliz dili ve edebiyatı öğrencilerinin mesleki ilgi ve uyumlarının belirlenmesi: bir ölçek geliştirilmesi, *Mavi Atlas*, 12(1), 130-146.

557–580.<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1002/%28SICI%291099-0992%28199607%2926%3A4%3C557%3A%3AAID-EJSP769%3E3.0.CO%3B2-4>

Yükseköğretim Kurulu. (2019). *Yükseköğretim Kurulu 2019-2023 stratejik planı*. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/strateji_dairesi/stratejik-plan/2019_2023_Stratejik_Plan.pdf

Yüce, A. & Korucuk, N. (2020). Coğrafi işaretli ürünleri satın almaya yönelik tutum ölçeği; Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12(4), 3569-3581. <https://doi.org/10.20491/isarder.2020.1059>